

דף תרגול: מתקדמים בגיאוגרפיה של אוכלוסיית עולם

מהדורה למורה **עולים חדשים**

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לנתח את שלבי המעבר הדמוגרפי ואת תהליך העיור
- להבחין בין גורמי דחיפה לגורמי משיכה בהגירה
- להעריך טיעונים בנושא גלובליזציה וצדק סביבתי

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – שאלות רב-ברירה

1. ב – ירידה בשיעור התמותה בעוד הילודה נשארת גבוהה
2. ב – עיר עם יותר מ-10 מיליון תושבים
3. ב – הזדמנויות תעסוקה טובות
4. ב – תהליך התחברות כלכלית ותרבותית בין מדינות
5. ב – חלוקה הוגנת של נזקי זיהום ותועלות בין קבוצות
6. ב – שניהם נמוכים ויציבים

חלק ב׳ – סדרו את שלבי המעבר הדמוגרפי

1. שלב טרום-מעבר: ילודה ותמותה גבוהות, גידול איטי
2. שלב ראשון: תמותה יורדת, ילודה נשארת גבוהה, גידול מהיר
3. שלב שני: ילודה מתחילה לרדת, הגידול מואט
4. שלב אחרון: ילודה ותמותה נמוכות, אוכלוסייה יציבה

חלק ג׳ – דחיפה או משיכה? התאימו

- 1 – ו (גורם דחיפה)
- 2 – ג (גורם משיכה)
- 3 – ד (גורם דחיפה)
- 4 – ה (גורם משיכה)
- 5 – ב (גורם דחיפה)
- 6 – א (גורם משיכה)

חלק ד׳ – נכון או לא נכון

1. לא נכון – רוב ערי הענק נמצאות באסיה ובאפריקה
2. נכון – התמותה כבר ירדה אך הילודה עדיין גבוהה
3. לא נכון – גלובליזציה משפיעה גם על תרבות, שפה ואורח חיים
4. נכון – זהו בדיוק הנושא של צדק סביבתי
5. לא נכון – עיור הוא דווקא תהליך של מעבר מהכפר לעיר

חלק ה׳ – השלימו את המילה החסרה

1. ענק
2. דמוגרפי
3. דחיפה
4. גלובליזציה
5. צדק

חלק ו׳ – כתיבה ומחשבה

1. תשובה טובה כוללת טענה ברורה, ראיה או דוגמה תומכת, טענת נגד הגיונית ומענה משכנע עליה
2. תשובה טובה מזכירה מרכיבים כמו שטחים ירוקים, תחבורה נגישה, שוויון בגישה לשירותים

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דחיפה מרחיק, משיכה מושך למקום חדש
- עיר עם יותר מ-10 מיליון תושבים, למשל טוקיו או דלהי
- גלובליזציה יכולה להגביר פערים בחשיפה לזיהום בין מדינות עשירות לעניות

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בדיון קצר על ערים שהתלמידים מכירים לפני המעבר לדף
- מומלץ לחלק את חלק הדיון הטיעוני לעבודה בזוגות לפני כתיבה אישית
- לתלמידים מתקשים אפשר לדלג על הפריטים המסומנים כקשים יותר

דף תרגול: מתקדמים בגיאוגרפיה של אוכלוסיית עולם

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נתרגל מילים חשובות על אוכלוסיית העולם: למה אנשים עוברים מקום, איך גדלות ערים, ומה זה גלובליזציה.

📖 מילון קטן:

מעבר דמוגרפי	תהליך שינוי בשיעורי ילודה ותמותה באוכלוסייה
עיר ענק	עיר עם יותר מ-10 מיליון תושבים
גורם דחיפה	סיבה שגורמת לאנשים לעזוב מקום מגורים
גורם משיכה	סיבה שמושכת אנשים למקום חדש
גלובליזציה	תהליך התחברות כלכלית ותרבותית בין מדינות
צדק סביבתי	חלוקה הוגנת של נזקי זיהום ותועלות בין קבוצות אוכלוסייה
עיור	תהליך גידול הערים וריכוז אוכלוסייה בהן
קיימות	פיתוח שעונה על צרכי ההווה בלי לפגוע בעתיד

1 חלק א׳ – שאלות רב-ברירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה האוכלוסייה גדלה מהר בשלב מסוים?

א) ירידה בשיעור הילודה ב) ירידה בשיעור התמותה בעוד הילודה נשארת גבוהה

ג) עלייה בהגירה החוצה ד) עלייה בתמותת תינוקות

2. מהו ההגדרה של עיר ענק?

א) עיר בירה בלבד ב) עיר עם יותר מ-10 מיליון תושבים ג) עיר עם שטח גדול מאוד

ד) עיר עתיקה מאוד

3. מה מושך אנשים למקום חדש?

א) בצורת חקלאית ב) הזדמנויות תעסוקה טובות ג) מלחמה אזורית ד) זיהום אוויר חמור

4. מה המשמעות של גלובליזציה?

א) בידוד כלכלי בין מדינות ב) תהליך התחברות כלכלית ותרבותית בין מדינות

ג) הגירה בתוך מדינה אחת ד) גידול אוכלוסייה עירונית בלבד

5. מה זה צדק סביבתי?

א) חוק שאוסר זיהום לגמרי ב) חלוקה הוגנת של נזקי זיהום ותועלות בין קבוצות ג) מס על זיהום אוויר

ד) תקן בינלאומי לאיכות אוויר

6. מה קורה בשלב המאוחר של המעבר הדמוגרפי?

(א) שניהם גבוהים (ב) שניהם נמוכים ויציבים (ג) ילודה גבוהה, תמותה נמוכה

(ד) ילודה נמוכה, תמותה גבוהה

2 חלק ב' – סדרו את שלבי המעבר הדמוגרפי

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	שלב ראשון: תמותה יורדת, ילודה נשארת גבוהה, גידול מהיר
☐	שלב טרום-מעבר: ילודה ותמותה גבוהות, גידול איטי
☐	שלב אחרון: ילודה ותמותה נמוכות, אוכלוסייה יציבה
☐	שלב שני: ילודה מתחילה לרדת, הגידול מואט

3 חלק ג' – דחיפה או משיכה? התאימו

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. בצורת מתמשכת בשטח חקלאי	____	**א.** גורם משיכה
2. הזדמנויות תעסוקה בעיר	____	**ב.** גורם דחיפה
3. מלחמה באזור המגורים	____	**ג.** גורם משיכה
4. מערכת חינוך איכותית	____	**ד.** גורם דחיפה
5. זיהום אוויר חמור	____	**ה.** גורם משיכה
6. שכר גבוה יותר	____	**ו.** גורם דחיפה

4 חלק ד' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	רוב ערי הענק בעולם נמצאות כיום באירופה	☐	☐
2	בשלב הראשון של המעבר הדמוגרפי קצב גידול האוכלוסייה הוא הגבוה ביותר	☐	☐
3	גלובליזציה משפיעה רק על כלכלה ולא על תרבות	☐	☐
4	צדק סביבתי עוסק בשאלה מי נפגע יותר מזיהום ומי נהנה מהיתרונות	☐	☐
5	עיור הוא תהליך שבו אנשים עוברים מהעיר לכפר	☐	☐

5 חלק ה' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. עיר עם יותר מ-10 מיליון תושבים נקראת עיר _____

2. תהליך השינוי בשיעורי הילודה והתמותה באוכלוסייה נקרא מעבר _____

3. סיבה שגורמת לאנשים לעזוב מקום מגורים נקראת גורם _____

4. תהליך התחברות כלכלית ותרבותית בין מדינות נקרא _____

5. חלוקה הוגנת של נזקי זיהום בין קבוצות נקראת _____ סביבתי

6 חלק ו' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו עמדה בדיון: גלובליזציה - ברכה או קללה? כתבו טענה אחת, הביאו ראיה, הציגו טענת נגד וענו עליה

2. תכננו בקצרה שכונת עתיד ירוקה, צודקת ונגישה: ציינו שלושה מאפיינים ולמה הם חשובים

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין גורם דחיפה לגורם משיכה?

תנו דוגמה אחת לעיר ענק ונמקו למה היא מוגדרת כך

מה הקשר בין גלובליזציה לצדק סביבתי?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀